

Tiedolla johtamista perusopetuksessa: Tampereen kaupunkiseudulla yhteinen arvio peruskoulujen psyykkisistä ja sosiaalisista oppimisympäristöistä

MITÄ?

Alueellista arviointitietoa toiminnan kehittämisen tueksi

Lukuvuoden 2019–2020 aikana arvioitiin Tampereen kaupunkiseudun peruskoulujen psyykkisiä ja sosiaalisia oppimisympäristöjä. Arviointi oli osa seudun kasvatus- ja opetuspalveluiden arviointisuunnitelmaa ja sen tekivät seudullinen kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämispalvelu Osake ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos yhdessä. Työtä ohjasi alueen kahdeksan kunnan edustajista sekä Osakkeen ja seudun sivistyspalvelujen työntekijöistä muodostettu ryhmä.

MIKSI?

Yhteistyötä, vertaisoppimista ja arviointikulttuuria

Tampereen kaupunkiseudun kasvatus- ja opetuspalveluiden arviointisuunnitelma vuosille 2017–2020 täydentää kuntien itsearvioinnin suunnitelmia ja laatutyötä sekä yhdistyy kansallisen tason arviointeihin.

Kaupunkiseudun kattavalla yhteistyöllä voidaan edistää strategisten tavoitteiden saavuttamista sekä kehittää seudullista arviointikulttuuria ja osaamisen kehittämisen prosesseja.

MITEN?

THL:n aineistot arvioinnin välineenä

Kaupunkiseudun peruskoulujen psyykkisten ja sosiaalisten oppimisympäristöjen arvioinnissa tarkasteltiin peruskoulujen oppilaiden kokemuksia ja koulujen tekemää työtä.

Arvioinnin tietopohjana olivat THL:n laajat aineistot: Kouluterveyskysely ja Terveystieteiden ja hyvinvoinnin edistäminen peruskouluissa -tiedonkeruu vuodelta 2019. Aineistot muodostuivat yhteensä 13546 4.-5- luokkalaisten ja 8.-9. luokkalaisten sekä 96 peruskoulun tiedoista.

Aineistoista valittiin psyykkisiä ja sosiaalisia oppimisympäristöjä kuvaavat indikaattorit seuraavista teemoista:

- oppilashuollon johtaminen
- oppimisyhteisön ja -ympäristön hyvinvointi ja turvallisuus
- osallisuus
- keskustelumahdollisuudet koulun aikuisen kanssa.

Tuloksista saatiin tietoa sekä vahvuuksista että kehittämiskohteista, ja niiden pohjalta työryhmä valmisti toimenpide-ehdotukset ja jatkosuunnitelmat.

Arviointiraporttia ja toimenpide-ehdotuksia esiteltiin mm. kaupunkiseudun hyvinvointipalveluiden ja opetustoimen päälliköiden työryhmissä. Osake tukee jatkossa keskeisten toimenpide-ehdotusten jalkauttamista kaupunkiseudulla ja sen kunnissa.

Syventävää tietoa

Esimerkkejä arvioinnista – vahvuuksia ja kehittämiskohteita

Oppilashuollon johtaminen

- Tampereen kaupunkiseudulla koulujen oppilashuoltoryhmät kokoontuivat hieman harvemmin kuin koko maassa keskimäärin.
- Oppilashuoltoryhmissä käsitellyt aiheet vaihtelivat koulujen välillä.

Toimenpide-ehdotus:

Kouluissa olisi tärkeää pohtia oppilashuoltoryhmän kokoontumistiheyttä, mitä asioita ryhmissä tulisi käsitellä ja mitkä kuuluvat tapauskohtaisesti koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän käsiteltäviksi.

Oppimisyhteisön ja -ympäristön hyvinvointi ja turvallisuus

- Suuressa osassa kouluja on yhteiset, kirjatut toimintaohjeet kiusaamiseen puuttumisesta ja seksuaalisen häirinnän tunnistamisesta.
- Joka viides koulu kaupunkiseudulla ei kirjaa ja tilastoi kaikkia kiusaamistapauksia.

Toimenpide-ehdotus:

Täsmennettävä ja kirjattava kiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ehkäisemisen ja niihin puuttumisen käytännöt. Huolehdittava, että kaikki kiusaamistapaukset kirjataan.

Tampereen kaupunkiseutuun kuuluu kahdeksan kuntaa, joissa asuu yhteensä lähes 400 000 asukasta. Kunnat: Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti, Ylöjärvi

Osallisuus

- 8.–9. luokkalaiset pojat kokivat tyttöjä yleisemmin kuuluvansa luokka- ja kouluyhteisöön ja voivansa vaikuttaa koulun eri toimintoihin.
- 4.–5. luokkalaiset tytöt kokivat poikia yleisemmin kuuluvansa luokka- ja kouluyhteisöön ja osallistuneensa koulun eri toimintojen suunnitteluun.

Toimenpide-ehdotus:

Selvitettävä, mistä erot tyttöjen ja poikien välillä johtuvat ja voidaanko niihin vaikuttaa.

Keskustelumahdollisuudet koulun aikuisen kanssa

- Kaupunkiseudun 4.–5. luokkalaisista noin puolet ja 8.–9.-luokkalaisista alle puolet kokee, että voi keskustella koulun aikuisen kanssa mieltään painavista asioista.

Toimenpide-ehdotus:

Oppilaiden kokemuksia ”kuulevista aikuisista” tulisi lisätä.

Edistävän ja ehkäisevän työn sekä varhaisen tuen merkitystä osana koko henkilöstön toimintatapaa, monialaista työkalukulttuuria ja oppilaitosten toimintakulttuuria on tarpeen korostaa.

Lisätietoja

www.teaviisari.fi
www.thl.fi/kouluterveyskysely
www.osake.eeventti.fi

Yhteystiedot

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
kouluterveyskysely@thl.fi
teaviisari@thl.fi
thl.fi | [@THLorg](https://twitter.com/THLorg)